

INSPEL SVESAMUTREDNINGEN

Lokal utveckling Sverige vill lämna några sena synpunkter till utredningen utifrån den dialog i olika forum vi uppfattat sedan vi skickade in vårt remissvar.

- Vi vill understryka att LEADER är en lokalt förankrad metod och att styra områdena mot region och/eller länskopplade områden motsäger den principen. Leadermetoden utgår från sju principer där lokal förankring, LAG och lokal utvecklingsstrategi är tre. Det är viktigt att lyfta att den lokala utvecklingsstrategin framtagna i ett brett, sektorsövergripande partnerskap också innefattar leaderområdets geografi samt områdets likartade utmaningar och styrkor. Detta är viktigt att bibehålla för att inte urholka tre av metodens grundstenar.

Vi vill också påpeka att sedan programperioden 2007-2013 har antalet områden minskat från 63 till dagens 40, men samma geografi täcks. Leadermetoden bygger på att verka så nära medborgarna som möjligt och då har de lokala förutsättningarna och områdets geografi betydelse. Notera att i till exempel Tyskland och Italien finns betydligt fler och mindre områden (även om man beaktar ländernas geografiska storlek och befolkningens mängd). Vi ser i utvärderingar att betydelsen av lokala utvecklingsnoder är stor och att centralisera dessa ännu mer leder till att man tappar den lokala förankringen och den så viktiga lokala kompetensen. Notera också att leaderkontor skapar arbeten på landsbygden – LAG ska vara suveräna i att besluta hur och var deras kansli ska utformas och placeras.

- LEADER bär redan del av det regionala utvecklingsansvaret bl a genom att de lokala utvecklingsstrategierna tar hänsyn till, i vissa fall utgår från, infrastruktur som styrs av staten, RUS:ar och kommunala översiktsplaner. Leadermetoden sätter platsen i centrum med lokalt inflytande och legitimitet, vilket bara fungerar så länge det finns möjlighet att varje LAG säkerställer sin egen offentliga finansiering. I vårt land ser fördelningen av medel riktade till Regioner väldigt olika ut. Vi anser att det fortsatt ska finnas den flexibilitet som gäller idag. Lokal Utveckling Sverige ser en risk att man också ställer fattigare regioner och kommuner mot rikare. LEADER ska finnas som metod i hela Sverige. Det vi däremot kan se som en framgångsfaktor som kan bidra till platsbaserad utveckling är att Regionerna i större uträkning samverkar med Leaderområdena.

- Vi ser att det förekommer diskussioner kring användandet av så kallade 1:1 medel som en del av statens medfinansiering av LEADER i kommande NRPP. Vi anser inte att det är en hållbar lösning då dessa medel inte är jämnt fördelade över landet och det riskerar att det kommer uppstå en konkurrens om 1:1 medlen som inte gagnar LEADER. 1:1 medel får inte heller ersätta statens del i finansieringen.
- I Landsbygdspropositionen 2025/26:158 lyfter man fyra punkter, vilka samtliga har direkt eller indirekt koppling till Leadermetoden. Vi menar att leaderområden ska vara mer delaktiga i den regionala utvecklingen och formellt ta det ansvar som vi redan i stor utsträckning bär.
På sidan 57 i propositionen står att: *"Leadermetoden bidrar till lokal utveckling både genom verksamheterna i insatserna och genom det lokala engagemang, lärande och partnerskap som metoden främjar. De nätverk och innovativa arbetssätt som genereras kan vara resurser för en hållbar lokal utveckling och bidrar till den lokala utvecklingspotentialen".*

Detta kan bara säkerställas genom öronmärkta medel från EU och staten.